

DÓRI ÉVA

Országos Képző- és Iparművészeti Tárlat, huszadszor

2009-ben jubileumhoz érkezett a mára **Amator Artium**, azaz a *Művészet Szerelmesei* címet viselő Országos Képző- és Iparművészeti Tárlat. A programot a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus egykori jogelődje, a Népművelési Intézet közel hat évtizede indította útjára, és immár hagyománnyá válva, háromévente, az egyetlen országos szintű szakmai megmérettetést nyújtja a nem hivatásos képző- és iparművészek számára.

Jelen írás e nagyszabású, másféléven át zajló országos verseny hátterének bemutatását kívánja szolgálni.

Sokan gondolhatják, hogy az amatőr alkotók szakmai segítése napjainkban kevésbé fontos kötelezettségünk. Az országot járva azonban őszinte meggyőződéssel azt kell mondanom, hogy ez egyre fontosabb feladatunkká válik. E tevékenység jelentőségét az adja, hogy az alkotás szabadsága és nyilvánossága lényegileg nem azonos az értékteremtéssel. A szakmai kontroll sok esetben – sokak számára – csak általunk (a nem-hivatásos alkotókat segítő közművelődési szakembereket értem ezalatt) válhat elérhetővé. Az autodidakta alkotók módszertani segítése a művelődési házak átalakulása okán is kiemelt teendőnké vált. Sok szakkör és alkotóközösség szűnt meg az elmúlt évtizedben, így az újonnan „ecsetet” ragadók közül sokan nem találnak maguknak olyan csoportot vagy segítőt, ahol-akitől megfelelő szakmai, technikai felkészítéssel párosítva, valós művészi értékeket sajátíthatnának el.

Amator Artium programunkkal, neves szakemberek közreműködésével, a szakmaiságra összpontosítva szólítjuk meg mind az alkotóközösségeket, mind az egyéni alkotókat, hogy a legjobb teljesítményt nyújtó művészek reprezentatív környezetben, együtt mutatkozhassanak be a nagyközönség előtt, példát mutatva mindazoknak, akiknek fontos a vizuális értékek megtartása és közreadása.

A rendezvénysorozat központi kiírását a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus készíti el, majd minden megyében, valamint a fővárosban meghirdeti azt, a közművelődési intézmények önzetlen közreműködésével. A program az autodidakta egyéni alkotókat és alkotócsoportokat szólítja meg, s hívja képző- és iparművészeti versenyre.

Az Amator Artium pályázatra beérkezett munkákból – minden megyei kiállítást megelőzően – szakmai zsűri válogat, külön-külön értékelve az egyes műveket, s tesz javaslatot a megyei kiállításon való szereplésre és az országos mezőnybe való beválogatásra. A zsűri elismert művészekből, a művészetpedagógia területén is jártas alkotókból, vizuális szakemberekből, művészettörténészekből tevődik össze, minden alkalommal más-más tagsággal.

Az országos verseny jelentőségét növeli, hogy általa a megyei és az országos közművelődési hálózathoz aktívan kapcsolódnak az alkotók, akiknek fejlődéséhez nagymértékben hozzájárulnak a megmérettetést kísérő szakmai programok; konzultációk, képzések, nyílt tárlatvezetések és vizuális művészeti előadások. Az Amator Artium egyes alkalmaihoz szervezett kötetlen szakmai beszélgetések páratlan lehetőséget kínálnak a művészek számára tudásuk bővítésére, a jobb eredmény eléréséhez szükséges látókör szélesítésére. Nem szabad elfelejtenünk, hogy az amatőr alkotók önállóan, sokszor szakmai segítség nélkül próbálják elsajátítani azokat a művészeti fogásokat, amelyeket a „profik” egy évtizeden át tanulnak, napi 4–6 órás műtermi gyakorlat mellett, középiskolai majd egyetemi szinten, rangos mesterek szakmai vezetésével.

A konzultációs alkalmak népszerűsége igazolja munkánk szükségszerűségét, ami egyben az Amator Artium egyik nagy erénye is: sokan valószínűleg csak ekkor találkoznak igazi „külsős” kritikával, ami alapvető szakmai szempontok alapján, építő jelleggel fogalmazódik meg. Itt hangsúlyoznám azt is, hogy 3–5 zsűror várja a kérdéseket, akik egymástól függetlenül, önálló véleményük megfogalmazásával segítik az alkotókat eligazodni a képzőművészet bonyolult vizuális rendszereiben. A saját pályaművek értékelése során igyekszünk megismertetni az alkotókkal a szakma írott és íratlan szabályait, beszélünk a kompozíció elméleti kérdéseiről, technikai problémákról; elmondjuk a keretézéssel és a kiállítási installációval összefüggő tudnivalókat. Sokan a konzultációt követően még egyszer hozzányúlnak a pályaművekhez, átpaszpartuzzák, átkeretezik azokat, hogy a kiállításon már jobb minőséget mutathassanak be.

A megyei szintű kiállításokat követően, már közvetlenül az MMIKL szervezésében valósul meg az Amator Artium csúcspontját jelentő, országos szinten a legjobb alkotásokat összegző **Esszencia Tárlat**, amely reprezentatív módon mutatja be a nem hivatásos alkotók kiemelkedő munkáit, törekvéseit.

Megyéenként átlagosan 15 alkotást delegálnak az országos zsűri elé, így összesen mintegy 300 munkából kerül kiválasztásra az a közel 200 mű, amelyet az Esszencia Tárlat közönsége láthat. Az un. felmenő rendszerben válogatott, és a fővárosi kiállításra besűrített alkotások minőségüket tekintve országos viszonylatban a legjobbak, példaértékűek és mérvadóak a többi alkotó számára is.

Mivel nagyon fontos – a műfaj jellegéből adódóan is – a „vizuális megfoghatóság”, egy webgaléria útján mindenki számára elérhetővé tesszük a XX. Amator Artium megyei eredményeit, így kiállításuk teljes anyagát is. Reményeink szerint ez az archív anyag a jövőben fontos mércét jelenthet a területen működő szakértőknek, kutatóknak és alkotóknak egyaránt.

A XX. Amator Artium Esszencia Tárlat helyszínéül – a Magyar Mezőgazdasági Múzeumtól kapott kedvezményes terembérleti lehetőségnek is köszönhetően – a Vajdahunyad vára szolgál majd, ahol munkánk eredményességéről az Olvasó személyesen is meggyőződhet, 2009. május 8–25 között.